

Gudstjeneste i Skævinge & Lille Lyngby Kirke
den 19. marts 2017

Kirkedag: 3.s.i fasten/A

Tekst: 5 Mos 18,9-15; Ef 5,1-9; Luk 11,14-28

Salmer:

SK: 736 * 637 * 166 * 199,5 * 721

LL: 736 * 637 * 628 * 166 * 199,5 * 721

Det vrimler med djævle og dæmoner her i begyndelsen af fastetiden. 1. søndag i fasten hørte vi om, at Jesus blev fristet af Djævelen i ørkenen. Sidste søndag var evangelieteksten om en dæmonuddrivelse. Og i dag er det også om dæmonuddrivelser. Ydermere så er den gammeltestamentlige tekst til i dag også fyldt med den slags i en advarsel om at hengive sig til trolddom, spådomskunst, djævledyrkelse og –tilbedelse, påkaldelse af døde og overtro. De er alle vegne i dagens bibeltekster.

Det er lidt overvældende. For bortset fra nogle menneskers sprogbrug med et ordforråd, der tydeligt har adresse i djævelsk sprogbrug, så er djævle og dæmoner jo ellers ikke noget vi sådan i vores dagligdag forholder os til. Som samfund er vi heldigvis blevet ”klogere”, og vi er kommet ”langt videre” end middelalderens eller Bibelens opfattelse af det onde som noget konkret. Og det er synd og skam, og har frygtelige konsekvenser.

I dag taler vi ikke om djævle og dæmoner og besættelse af mennesker. Vi taler i stedet om diverse psykiske lidelser. Vi har fundet ud af, at Djævelen er ikke en lille ond trolde med ild i halen, trefork i hånden og horn i panden. Helt så konkret kan vi slet ikke forestille os Djævelen, hvis Djævelen da i det hele taget eksisterer.

Luther var ikke i tvivl; men nu levede han også i den absolut seneste del af middelalderen. Men Luther var ganske klar i sin erkendelse. Han har mere end én gang oplevet i sin munkecelle, helt konkret at brydes med Djævelen. Han hørte Djævelens stemme og mærkede Djævelens tag i sin krop.

Der er faktisk også mennesker i vore dage, der oplever Djævelen helt så konkret. De har ikke bare psykiske problemer, de har problemer med djævle og dæmoner. Og vi lader disse i stikken, når vi blot psykologiserer den slags. Jeg indrømmer, at det kan være frygteligt svært at skelne mellem psykologiske diagnoser og dæmonbesættelser; men at det er svært, berettiger os ikke til at afvise muligheden for besættelse og djævleskab som reelle muligheder i menneskers liv.

Men jeg tror, vi er blevet ofre for Djævelens snedigste list. I en film, konfirmanderne og jeg for nylig har set, *End of Days*, fortælles om Djævelens snedigste list i alle tider: At få mennesker til at tro, at han ikke eksisterer. Og det er genialt. For når vi ikke tror, at Djævelen eksisterer, så tager vi ham heller ikke alvorligt, og det kan virke som et levn fra gammel tid og kun som en tradition, at vi i kirken forsager Djævelen og alle hans gerninger og alt hans væsen. Men vi forsager, og vi skal blive ved med at forsage, også selv om det bliver umoderne for moderne, kristne mennesker. Vi skal blive ved med at forsage, fordi kirkens Herre forsager Djævelen og hans gerninger og væsen. Der er røster i kirken om at fjerne forsagelsen som et levn fra fortidens opfattelser. Men erkendelsen af Djævelen var ikke bare en opfattelse i fortiden, det var en erkendelse, og hvis kirken fjerner forsagelsen, fordi den ikke tror, Djævelen er virkelig, så er Djævelens snedigste list virkelig nået langt længere ind, end selv Djævelen nok havde turde håbe på.

Læser vi dagens gammeltestamentlige tekst og evangelieteksten sammen som dagens budskab, så bliver det for mig en advarsel – og en formaning – med to aspekter: Advarsel mod at overgive og hengive sig til det dæmoniske og djævelske. For hvor mærkeligt det end kan lyde, så er der mennesker, der frivilligt lader sig opsluge af ondskab, tilbedelse og dyrkelse af det. Det er en advarsel mod at hengive eller overgive sig til det dæmoniske, og en advarsel om at være prisgivet det dæmoniske. Det onde. Eller som Luther erfarede: Den onde. Tankevækkende er det faktisk, at i de gamle håndskrifter af Matthæusevangeliet, da er der nogle af disse, der i gengivelsen af Fadervor har ordlyden: Fri os fra *den* onde.

Det er også tankevækkende, at det onde både er frastødende og afskyvækkende og fascinerende og tiltrækkende. Findes den bog/film, der handler om en masse mennesker, der går rundt og aer hinanden på kinden, kommer med søde komplimenter og slet ikke gør hinanden skade? Og hvem gider se en sådan film, læse en sådan bog? Det er det onde, der fænger. Selvfølgelig vil vi helst, at det onde taber slaget; men det fænger. Findes der et eventyr, hvor der ikke er ondt på færde? Vi fokuserer på det onde og ulykkelige. Vi får at vide i TV, at i dag døde der 4 mennesker på motorvejene rundt om København. Ja, og det er tragisk; men det er da opløftende, at der er 100.312 trafikanter på motorvejene rundt om København, der ikke kom til skade.

Læsningerne i dag, beretningen om Jesu dæmonuddrivelse og diskussion derom, med hvilken myndighed, han gør det, har mange pointer. Den, der skal fremhæves for os i dag er, at bibelteksterne har en soleklar erkendelse af det ondes eksistens, den ondes eksistens, og psykologiserer ikke dæmoniens konsekvenser for os. Men det holdes også op for os, at der er

flere aspekter af dette. Det handler også om, at *være ond* og at *gøre ondt*.

Forskellen på at være ond og at gøre ondt er forskellen på, om vi overgiver og hengiver os til den onde eller vi er prisgivet den onde. Den gammeltestamentlige tekst med advarslen til Israels folk før indtagelsen af det forjættede land er en tydelig advarsel om at hengive sig til det djævelske og dæmoniske. Men Jesu ord om dæmonen/ånden, der drives ud af huset, for siden af flytte tilbage i det rengjorte hus, og nu med syv andre onde ånder, hører jeg som en fortælling om mennesket, der prisgives det dæmoniske, men også som en advarsel mod risikoen for denne prisgivelse.

Og det er helt på sin plads at advare os imod dette. For det er ikke altid helt uskyldigt, om vi prisgives det dæmoniske. Jo, det er ”uskyldigt”, hvis vi er blevet forblændet af Djævelens snedigste list, at vi ikke tror, han er til. Men fordi vi er forblændet, kan vi ikke sige os fri for skyld, og vi kan slet ikke sige os fri for faren. Hvis man kører galt i trafikken og begrundelsen er, at man blev blændet af solen, så er det jo ikke solens skyld, men ens egen skyld. Vi har pligt til at køre ind til siden og holde stille, til solen ikke længere blænder. Vi har pligt til at forholde os til og gøre noget for at forhindre en skade. Således også i det rengjorte hus. Og derfor handler det om åndsfylde. Hvilken ånd fylder vort hus? En ond ånd, eller Guds Helligånd?

Mange menneskers fejltagelse er, at de ikke tror, den onde findes, og, hvis der endeligt er et eller andet ondt, så tror vi ofte også, at vi kan besejre det, tøjle det. Det er forbavsende så mange mennesker, der tror, at vi kan leje nogle af husets værelser ud til dæmoner, og andre af værelserne kan vi leje ud til Guds hellige ånd, mens vi selv helt uanfægtet bor i resten af

værelserne. Men sådan er virkeligheden ikke. Vi kan ikke besejre ondskaben, den onde. For den onde render ikke rundt som trold med ild i halen og horn i panden. Han er jo ikke idiot. For så ville vi jo alle forsage ham. Den onde og hans dæmoner er fascinerende og tiltrækkende.

Jeg må med skam erkende, at jeg kender faktisk godt til denne fascination. Jeg kender også godt til den gode fornemmelse af, at denne handling, den gør om lidt ondt på en person. Jeg skammer mig over det, og det gør ondt i mig, når jeg kommer til at tænke på det; men det skræmmer mig endnu mere, at jeg faktisk gjorde det for at gøre det. Jeg var ond. Jeg lod mig ikke standse, for jeg ville ikke standse. For ondskabens slik smager sødt. Og vi taber denne kamp.

Derfor kan der ikke bo flere ånder i vort hus. De vil ganske enkelt flå huset i stykker i kampen. Men huset kan heller ikke stå ånd-løst. Vi huser en ånd. Og kun én åndsfylde kan vinde kampen for os, således, at vi ikke er onde, og det er Guds Helligånd. Troen på Jesus er Helligåndsfylde. Desværre ikke en fylde, der gør, at vi ikke længere gør ondt; men med helligåndsfylde er vi ikke onde, om end vi gør ondt. Vi er prisgivet, ikke hengivet.

Og de prisgivne, dem har Jesus kæmpet kampen for. Han har besejret ondskaben, og derfor er Guds rige kommet til os. Deri skal vi høre Guds ord og bevare det hos os og være salige. Vi skal ikke tro, vi er tøsedrenge, hvis vi på forhånd giver op og trækker os ud ad kampen mod den onde. For kampen er tabt på forhånd. Den, der tror, han har besejret den onde eller kan besejre den onde, er allerede besejret af den onde i en vanvittig vildfarelse. Det er heller ikke nødvendigt at tage kampen op. For kampen er blevet kæmpet, og Jesus vandt den. Vi skal tage hans sejr til os og skjule os deri. Da sker det, at vi gør ondt,

men vi er ikke onde, for Guds Helligånd vil fylde alle værelserne i vort hus, os til fred og salighed.

Lov og tak og evig ære være dig vor Gud, Fader, Søn og Helligånd, du, som var, er og bliver én sand treenig Gud, højlovet fra første begyndelse, nu og i al evighed. Amen